

Ранок зводився прозорий

Віктор Кава

Коли партизанські розвідники добилися крізь снігову пелену до хати обхідника, де переховували тяжко пораненого партизана, то аж не повірили, що скінчився їхній довгий небезпечний шлях.

А як тітка Горпина і дядько Мирон завели Марійку й Володю до хати, то дівчинка лиш сіла на лаву й ураз заснула, мовби провалилася кудись. Не чула, як Володя з тіткою й дядьком ходили в погріб, де лежав геть перемотаний полотняними бинтами дядько Сашко, не чула, коли дядько Мирон пішов з Володею до партизанів, щоб узяти підводу й одвезти пораненого до загону. Про все те розповіла їй тітка Горпина, як Марійка прокинулася вранці, вже на печі.

І тут глухо застугоніли рейки.

Марійка метнулася до вікна, обережно виглянула. По заїєній колії котилася дрезина з закушканими людьми.

Покликала тітку Горпину.

Тітка зиркнула й охнула.

— О боже, дідьки несуть начальника станції Конвалюка!

Грюкнули сінешні двері, навстіж розчинилися хатні двері. Ввалився товстий губатий чоловік у чорному кожусі. Гукнув, наче тітка й Марійка сиділи хтозна-як далеко від нього:

— А де Мирон? Чи не вилежується, сякий— такий?..

Тітці мовби заціпило. За товстим ступило в будку ще кілька чоловік із пов'язками на руках — поліцаї. Озираються, приносяться.

— Ну! — рикнув товстий. — Де він, признавайся!

Тітка — анітелень. Марійка зіштовхнула себе з лави. Задерла голову, тонко мовила:

— Дядечку, не кричіть на мою тітку...

— А це що за вишкварок? — закопиріс губу чоловік. ‘

Марійка вдихнула повітря і жалібно:

— Не вишкварок я, дівчинка... Із... Соколівки в гості до тітки Горпини прийшла... У нас дітей четверо, а мішечок із зерном один.

Товстий чмихнув.

— Ну-ну, — мовив тихіше, — то куди ж нечистий дів дядька?

— І ніякого нечистого в нас не було, — заперечила Марійка.— Дядько Мирон сам побіг. Зуби йому заболіли, всю ніч криком кричав, а тоді схопився і хода з хати...

— Отакий у нас народ, гер лейтенант,— обернувся до дверей товстий — там стояв, прихилившись до одвірка, німецький офіцер.— У нього, бач, зуби закрутило, то він покинув такий відповідальний пост і гайнув безвісти... — Раптом підскочив до тітки, заверещав: — Вижену! Викину на мороз твого старого придурка і тебе з ним!

Офіцер скривився, підступив до столу.

— Не треба, гер Конвалюк, — сказав чітко, — кричать много. Пока вернеться чоловік, вона będzie відповідать свій учасок. Підірвуть здесь бандіти поїзд, будем стріляйт. Усіх трьох.

Офіцер сів за стіл, потер змерзлі руки. І мовив наказово:

— Ми тут будем снідайт, гер Конвалюк. Только бістро.

Начальник станції прудко кинувся до печі, одслонив заслонку, зазирнув. І гукнув тітці Горпині:

— Чого розсілася? Ану діставай печене й варене! А ти, — вказав пальцем на Марійку, — мотнись у погріб, принеси огірочків.

Марійка закліпала очима. Там лежить поранений дядько Сашко... Гляди, ув'яжеться хто з поліцаїв...

Одягнулася, взяла миску й надвір. Оббігла хату, стала на хвилю, щоб роззирнутися.

— Девочка, ти чого стояль на место? — нараз пролунало.

За її спиною нечутно виріс офіцер, буравив некліпними очима.

Марійці забракло подиху.

Гітлерівець міцно взяв її за плече.

— Пойдьом. Разом посмотрім, какіе там огурци.

Коли дісталися до погребя, офіцер сам одкинув укриту памороззю ляду. В скупому світлі ранку вирізьбилися мішок з картоплею, діжечка. І пола старого кожуха. А під кожухом же дядько Сашко...

Фашист затупцював на місці, певно, вагався — лізти чи ні.

Марійка було смикнулася поперед нього та й зупинилася. Хитра, але ризикована думка з'явилася.

— Дядечку офіцер, — прохально мовила, — може, ви перший? Бо там жаби, миші, я боюся...

Сказала, і серце злякано застукотіло у неї в грудях. Ой, невже послухається її?..

Офіцер чмихнув, бридливо зморщив носа. Штовхнув Марійку.

— Лезь сама, шнель, швідко!

Марійка лякливо пристояючи на кожному щаблі, поволі опустила вниз. Огірки великі, шлапакуваті. Ось уже й миска повна. Косонула оком на кожух. Під ним заворушилося. А тут фашист заглядає:

— Чего так долго? Там хто-то есть? — І став ногою на сходинку драбинки.

Марійка мерщій задлубалася в картоплі. Де, де там поховалися ті жаби й миші?.. А в самої пальці бралися кригою, як здавалось, що діткалася до них...

— Ой! — скрикнула. — Жаба! Хотите подивитись?

Гітлерівець пробкою вискочив назад. Гримнув:

— Вилазь, паршивий девочка!

А коли вона ступила на сніг, схопив за вухо й так крутонув, що у Марійки в очах зблиснуло. Вирвав миску і подався до хати...

У Марійки ручаєм потекли сльози. Та вона хутко витерла їх, глянула на імристо-

синій ліс, над яким вивершувалося рожеве сонце. І їй вочевидь почулося, що там тарабанять по дорозі сани, якими їдуть до них партизани. І вона всміхнулася крізь сльози.

Ранок зводився прозорий.